

Nr 5 B.

Ankom till riksdagens kansli den 12 april 1918 kl. 1/2 3 e. m.

Utlåtande angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1918 femte huvudtitel, innefattande anslagen till sjöförvarsdepartementet.

(1:a avd.)

M A R I N E N.**Flottan.**

1:o) Uti den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna propositionen med förslag till tilläggsstat för år 1918 (nr 2) har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden för samma dag, i punkten 1 under femte huvudtitelu föreslagit riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden samma dag angivna grunder, av extra lönetillägg för år 1918 åt en del tjänstemän och betjänte i ämbetsverk, kårer och stater, hörande till sjöförvarsdepartementet, på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 500 kronor.

Extra löne-
tillägg åt
vissa tjänste-
män och
betjänte.

[1. *]

Med hänvisning till vad utskottet under punkt 6:o) av sitt utlåtande nr 5 A tillstyrkt, får utskottet, i enlighet med Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställa

att riksdagen må till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1918 angivna grunder, av *extra lönetillägg* för år 1918 åt en del tjänstemän och betjänte i ämbets-

*) Hänvisar till punkt i förevarande proposition.

verk, kårer och stater, hörande till sjöförvarsdepartementet, på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 500 kronor.

Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekåreerna.

2:o) Under punkt 3 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekåreerna å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 381,500 kronor.

Beträffande denna framställning kommer utskottet framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

[3. *]

anmäla.

Omformare för kraftcentralen vid flottans varv i Karlskrona.

3:o) Under punkt 4 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anskaffning av två omformare för kraftcentralen vid flottans varv i Karlskrona på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 48,500 kronor.

[4.]

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 4—6 av statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Ifrågavarande omformare, en större och en mindre, vilkas anskaffande nu föreslagits, äro i främsta rummet avsedda att utgöra reserv till de redan nu vid varvet befintliga båda omformarne. Av dessa senare användes den ena, själva huvudomformaren, för framställandet av drivkraft till varvets verkstäder, medan en andra mindre omformare begagnas för överföring av ström till fartyg, som för reparation eller översyn äro förlagda vid varvets ingenjorsdepartement. De båda nya omformarne skulle förutom såsom reserv också, då så erfordrades, kunna tagas i bruk samtidigt med de redan befintliga omformarne för att öka den elektriska energimängd, som genom de senare kan uttagas. Ett snart tillgodoseende av nu angivna behov har ansetts vara av stor betydelse såväl för tryggande av den alltmera utvecklade varvsdriften som icke minst ur ekonomisk synpunkt.

Anskaffningskostnaden jämte uppsättningskostnad m. m. har beräknats komma att belöpa sig till, för den större omformaren 34,300 kronor och för den mindre 14,200 kronor eller sammanlagt 48,500 kronor.

* Någon punkt 2 finnes icke i förevarande proposition.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till *anskaffning av två omformare för kraftcentralen vid flottans varv i Karlskrona* på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 48,500 kronor.

4:o) Under punkt 5 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av elektrisk ytterbelysning vid flottans varv i Karlskrona på tilläggsstat för 1918 bevilja ett reservationsanslag av 102,600 kronor.

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 6—8 av statsrådsprotokollet.

Elektrisk
ytterbelysning
vid
flottans varv
i Karlskrona.

[5.]

Enär den nuvarande, medelst luxlampor, gas- och fotogenlampor anordnade ytterbelysningen vid flottans varv i Karlskrona befunnits otillfredsställande, har förslag till anordnande av elektrisk belysning uppgjorts. Såsom av nedanstående beräkning framgår, skulle genom införandet av elektriskt ljus en avsevärd besparing vinnas, vartill ansetts komma andra påtagliga fördelar, såsom bättre belysning samt icke minst trygghet för brist på lyse genom knapphet på bränslemedel.

Det uppgjorda kostnadsförslaget å anordnandet av dylik elektrisk belysning slutar å ett belopp av 102,600 kronor. Av förslaget framgår, att ytterbelysningen för närvarande utgöres av 42 ljuspunkter om sammanlagt 11,315 normalljus, medförande en årlig kostnad av 10,296 kronor 10 öre. I dess ställe föreslås nu anordnande av elektrisk belysning förmedelst 112 lampor om sammanlagt 18,700 normalljus med en årlig kostnad av 2,705 kronor 25 öre efter nuvarande medelpris på elektrisk energi av 4 öre pr kilowattimme, inberäknat kostnaden för tändning, släckning och översyn av lamporna samt för ersättning av förbrukade lampor. Den besparing, som skulle uppkomma, utgör sålunda omkring 7,600 kronor årligen.

För att snarast möjligt ifrågavarande belysningssvårigheter må kunna avhjälpas, borde anslagsbeloppet finnas tillgängligt redan under innevarande år.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt, hemställer,

att riksdagen må till *anordnande av elektrisk ytterbelysning vid flottans varv i Karlskrona* på tilläggsstat

Utskottets
yttrande.

för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 102,600 kronor.

Utvidgning av
artilleriverk-
staden vid
flottans varv
i Karlskrona.

5:o) Under punkt 6 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för utvidgning av artilleriverkstaden vid flottans varv i Karlskrona å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

[6.]

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 8—10 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Marinens lätta kanoner ävensom tubkanonerna till de svåra och medelsvåra artilleripjäserna äro utsatta för avsevärd förslitning på grund av det stora antal skott, som under övningar skjutas med desamma. På grund härav måste ombyte av kärnrör eller s. k. omtubering tid efter annan företagas. Detta arbete har hittills varit anförtrott åt enskild leverantör och därvid kraft synnerligen lång leveranstid samt betingat avsevärda kostnader.

Genom vissa, här nedan närmare angivna anordningar i artilleriverkstaden i Karlskrona skulle omtubering av lätta kanoner och tubkanoner kunna verkställas på avsevärt kortare tid än som nu sker vid arbetets utförande genom enskild leverantör. Den årliga besparing, som genom de föreslagna åtgärdernas vidtagande därjämte skulle erhållas, har beräknats till 25,000 å 30,000 kronor.

För att utöka artilleriverkstadens arbetskapacitet jämväl till omtuberingar skulle erfordras en bormaskin, en reffelmaskin, båda med erforderliga verktyg, varjämte behövde anskaffas en mantlingsugn, lyftanordningar och en del mindre maskinella utrustningar.

Av nu nämnd materiel har marinförvaltningen redan låtit anskaffa en bormaskin och en reffelmaskin, och hava kostnaderna härför bestritts av medel, som inlutit vid försäljning av kasserade patronhylsor. Kostnaderna för anskaffningen av återstående, för ifrågavarande ändamål erforderlig materiel skulle enligt gjorda beräkningar komma att uppgå till 39,445 kronor eller i avrundat tal 40,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot vad sålunda föreslagits, hemställer,

att riksdagen må för *utvidgning av artilleriverkstaden vid flottans varv i Karlskrona* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

6:o) Under punkt 7 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, utöver det av 1917 års riksdag beviljade, för anläggning å flottans varv i Karlskrona av en laddningsstation för undervattensbåtars ackumulatorbatterier avsedda anslaget å 45,000 kronor, för omförmälda ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 12,000 kronor. Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 10 och 11 av statsrådsprotokollet.

Laddningsstation för undervattensbåtars ackumulatorbatterier å flottans varv i Karlskrona.
[7.]

Ifrågavarande belopp utgör den merkostnad, som enligt redan träffat avtal om leverans av arbetsmaterialier m. m., uppstått för ovannämnda anläggning. Till denna merkostnads täckande har Kungl. Maj:t, med hänsyn framför allt till önskvärdheten av att genom skyndsamt beställning av materialier m. m. kunna undvika ytterligare kostnadsökning, redan förskottsvis anvisat medel.

Utskottets yttrande.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må, utöver det av 1917 års riksdag beviljade, för *anläggning å flottans varv i Karlskrona av en laddningsstation för undervattensbåtars ackumulatorbatterier* avsedda anslaget å 45,000 kronor, för omförmälda ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

7:o) Kungl. Maj:t har under punkt 8 föreslagit riksdagen att, utöver det av 1917 års riksdag för anskaffning av en kolpråm för flottans varv i Karlskrona beviljade reservationsanslaget av 25,000 kronor, för omförmälda ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Kolpråm för flottans varv i Karlskrona.
[8.]

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 12 och 13 av statsrådsprotokollet.

För anskaffning av en kolpråm av järn för flottans varv i Karlskrona har 1917 års riksdag på extra stat för år 1918 beviljat ett reservationsanslag av 25,000 kronor. Kostnaden för en dylik pråm bör enligt utredningen i ärendet numera beräknas uppgå till 55,000 kronor i stället för den tidigare upptagna kostnaden av 25,000 kronor. Det sålunda i detta fall väsentligt ökade priset har förklarats icke minst vara att tillskriva den omständigheten, att pråmar av här ifrågavarande

Utskottets yttrande.

slag, som utföras av järn och äro av enkel konstruktion, draga en relativt stor materialkostnad i förhållande till arbetskostnaden, samt att prisen på materialier, särskilt järn, stigit proportionsvis väsentligt mera än arbetslönerna.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad sålunda föreslagits, hemställer,

att riksdagen må, utöver det av 1917 års riksdag för *anskaffning av en kolpräm för flottans varv i Karlskrona* beviljade reservationsanslaget av 25,000 kronor, för omförmälda ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Nytt kanonskjul för artilleridepartementet vid flottans varv i Stockholm m. m.

8:o) Under punkt 9 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande av nytt kanonskjul för artilleridepartementet vid flottans varv i Stockholm m. m. på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 41,000 kronor.

Departementschefens utredning rörande denna punkt återfinnes å sid. 13—23 av statsrådsprotokollet.

[9.]

Utskottets yttrande.

Nu äskade medel äro avsedda till, förutom uppförande av nytt kanonskjul för artilleridepartementet, jämväl inredning av departementets nuvarande kanonskjul till järnförråd för ingenjorsdepartementet samt anordnande och inredning av en ny lokal för förrådet av gjutmodeller.

Ifrågavarande anordningar ingingo såsom en mindre del i de omändrings- och nybyggnadsarbeten vid flottans varv i Stockholm, vartill medel äskades av 1917 års riksdag men som riksdagen med hänsyn till arbetenas nära sammanhang med flottstationsfrågan ansåg icke vara av sådan art, att den gjorda framställningen för det dåvarande borde av riksdagen bifallas. Ovannämnda nu föreslagna anordningar hava emellertid utbrutits ur denna tidigare omändringsplan, emedan de befunnits vara fristående från spörsmålet om en ny flottstations förläggning samt i övrigt ansetts äga den betydelse för varvsdriftens obehindrade fortgång, att de snarast böra komma till utförande.

Kostnaderna för ifrågavarande arbeten hava beräknats till sammanlagt 41,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot vad sålunda föreslagits, får alltså hemställa,

att riksdagen må för *uppförande av nytt kanon-skjul för artilleridepartementet vid flottans varv i Stockholm m. m.* på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 41,000 kronor.

9:o) Under punkt 10 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande av ett arbetarkök vid flottans varv i Stockholm å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 51,500 kronor.

Arbetarkök
vid flottans
varv i
Stockholm.

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 23—28 av statsrådsprotokollet.

[10.]

På grund av svårigheterna för arbetarpersonalen och annan personal vid flottans varv i Stockholm att under arbetstiden erhålla lagad mat har det, icke minst med hänsyn till rådande dyrtid, ansetts vara en statens ovillkorliga plikt i egenskap av arbetsgivare att söka tillgodose nämnda personals intresse uti detta hänseende.

Utskottets
yttrande.

För sådant ändamål har nu ifrågasatts, att å Skeppsholmen och Galärvarvet skulle anordnas arbetarkök. Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser uppförandet av ett dylikt kök å Galärvarvet, varest flertalet varvsarbetare äro sysselsatta och där ett sådant kök således är mest av nöden.

Enligt uppgjort förslag skulle detsamma, förutom erforderliga köksutrymmen, innehålla dels ett mindre matrum för underofficerare m. fl., rymmande 30 personer, och dels ett större matrum, av sådan storlek, att 180 arbetare kunde i tre omgångar om 60 för varje gång därstädes intaga sin måltid. Kostnaderna för inrättandet av ett sådant arbetarkök hava beräknats till 51,500 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må för *uppförande av ett arbetarkök vid flottans varv i Stockholm* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 51,500 kronor.

10:o) Under punkt 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, utöver det av 1917 års riksdag för anskaffning av transportmedel för flottans varv i Stockholm beviljade reservationsanslaget av 50,500 kronor, för omförmälda ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 34,500 kronor.

Transport-
medel för
flottans varv
i Stockholm.

[11.]

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 28 och 29 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande

Ovan omnämnda av 1917 års riksdag beviljade anslag å 50,500 kronor var avsett för anskaffning vid flottans varv i Stockholm dels av en mindre bogserbåt och dels av en motorbåt med bogseringsanordning, varigenom utgifterna för bogseringar vid varvet skulle kunna nedbringas. Anskaffningskostnaderna beräknades till 40,000 kronor för bogserbåten och 10,500 kronor för motorbåten.

Emellertid har det befunnits, att ifrågakvarande bogserbåt för närvarande icke kan erhållas för ett pris, understigande 75,000 kronor. Sedan anstalter nu träffats för anskaffandet av ovan omnämnda motorbåt för en kostnad av 10,000 kronor, skulle alltså till täckandet av utgifterna för bogserbåten erfordras ytterligare 34,500 kronor, vilket belopp, med hänsyn till behovet av att båten snarast möjligt bleve färdigställd, äskats å tilläggsstat för år 1918.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, hemställer,

att riksdagen må, utöver det av 1917 års riksdag för *anskaffning av transportmedel för flottans varv i Stockholm* beviljade reservationsanslaget av 50,500 kronor, för omnämnda ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 34,500 kronor.

Anordnande
av en
örlogsdepå
vid Göteborg

11:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 12 gjorda förslag och med hänvisning till vad utskottet uti punkt 22:o) av sitt utlåtande nr 5 A anført, hemställer utskottet,

[12.]

att riksdagen må av det utav 1916 års riksdag till *anordnande av en örlogsdepå vid Göteborg* beviljade anslaget å 360,000 kronor på tilläggsstat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 60,000 kronor.

Förbättring
av projektil-
utredningen
för pansar-
kryssaren
Fylgia.

12:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkt 13 hemställer utskottet,

[13.]

att riksdagen må av det utav 1917 års riksdag till *förbättring av projektilutredningen för pansarkryssaren Fylgia* beviljade reservationsanslaget å 310,000

kronor på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett belopp av 100,000 kronor.

13:o) Under punkt 14 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anskaffning av minmateriel för flottan på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

Anskaffning
av minmate-
riel för flottan.

[14.]

Departementschefens yttrande rörande denna punkt återfinnes å sid. 30—33 av statsrådsprotokollet.

I den plan för sjöförsvarets ordnande, som godkändes vid 1914 års senare riksdag, ingick icke anskaffning av minor i vidare mån än att en av marinförvaltningen i hemlig skrivelse gjord framställning om beviljande för ändamålet av ett anslag av 876,400 kronor lades till grund för minanskaffning under åren 1915—1917. Emellertid ansåg sig Kungl. Maj:t, med hänsyn till den väsentligt vidgade användning, som minvapnet erhållit i det pågående kriget, böra redan till 1916 års riksdag framställa förslag om beviljande av ett ytterligare anslag av 810,000 kronor till anskaffning av minor och anordnande av minför-rådslokaler för flottan; och blev detta förslag av riksdagen bifallet. Hos 1917 års riksdag äskade Kungl. Maj:t vidare ett anslag av 1,470,000 kronor för minanskaffning, vilket äskande emellertid av riksdagen avlogs.

Utskottets
yttrande.

Då minvapnet numera måste tillmätas väsentligt större vikt, än man tidigare antagit detsamma äga, har, särskilt med hänsyn till dess stora betydelse för vårt land och de jämförelsevis låga kostnaderna detta vapen medför, ett begränsat anslag för ändamålet nu ansetts böra av riksdagen äskas. Vid bestämmandet av det ifrågasatta anslagets storlek har av skäl, som närmare angivits i en hemlig promemoria, varav utskottet tagit del, ett belopp av 350,000 kronor funnits erforderligt. Med hänsyn till önskvärdheten av att den mintillverkning, som hittills pågått inom landet, må kunna alltjämt oavbrutet fortgå, borde beloppet finnas tillgängligt redan under år 1918.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt, hemställer,

att riksdagen må för *anskaffning av minmateriel för flottan* på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

Anskaffning
av kontramini-
materiel för
flottan.

14:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 15 gjorda förslag får utskottet hemställa,

[15.]

att riksdagen må av det utav 1917 års riksdag för *anskaffning av kontraminiateriel för flottan* beviljade reservationsanslaget av 456,000 kronor på tilläggsstat för år 1918 anvisa ett belopp av 152,000 kronor.

Förrådsskjul
för min-
materiel m. m.
vid flottans
station i
Stockholm.

15:o) Under punkt 16 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande av ett förrådsskjul för minmateriel m. m. vid flottans station i Stockholm på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

[16.]

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 34 och 35 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Vid flottans station i Stockholm kan för närvarande icke någon förvaringslokal beredas för mindepartementets båtar och den kontraminiateriel, vars anskaffning nu pågår. På grund härav och särskilt med hänsyn till att vissa delar av denna materiel måste förvaras under tak för att undgå förstörelse, har det ansetts nödvändigt, att med det snaraste ett förrådsskjul för ifrågavarande ändamål uppföres. Kostnaderna härför hava beräknats till 30,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må för uppförande av ett *förrådsskjul för minmateriel m. m. vid flottans station i Stockholm* på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Kustartilleriet.

Förstärkning
av reserva-
tionsanslaget
till beklädnad
åt kustartille-
riets manskap.

16:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 17 gjorda förslag och med hänvisning till vad utskottet uti punkt 40:o) av sitt utlåtande nr 5 A anfört, får utskottet hemställa,

[17.]

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 56,130 kronor.

17:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 18 gjorda förslag och under hänvisning till vad utskottet uti punkt 44:o) av sitt utlåtande nr 5 A anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 303,000 kronor.

Förstärkning av reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel.

[18.]

18:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 19 gjorda förslag och under hänvisning till vad utskottet uti punkt 48:o) av sitt utlåtande nr 5 A anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *revidering och utvidgning av positionskartan över Vaxholms fästning* å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Revidering och utvidgning av positionskartan över Vaxholms fästning.

[19.]

19:o) Under punkt 20 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, utöver det av 1912 års riksdag till utförande av en ångpannecentral och en elektrisk kraftcentralstation m. fl. arbeten å Kungsholmsfort beviljade anslaget å 243,663 kronor, för omförmälda ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

Vissa elektriska installationer å Kungsholmsfort.

[20.]

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 36 och 37 av statsrådsprotokollet.

Förenämnda belopp, 12,000 kronor, har redan under förlidet år av Kungl. Maj:t utanordnats. Att så skett har enligt uppgift berott dels på rådande belysningssvårigheter, uppkomna genom bristen på fotogen och andra belysningsämnen, dels ock på angelägenheten av att genom ifrågavarande arbetens skyndsamma utförande undvika ytterligare kostnadsökning.

Utskottets yttrande.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må, utöver det av 1912 års riksdag till *utförande av en ångpannecentral och en elektrisk kraftcentralstation m. fl. arbeten å Kungsholmsfort* beviljade anslaget å 243,663 kronor, för omförmälda ändamål på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

Förstärkning
av reservat-
ionsanslaget
till kust-
artilleriets
krigsbered-
skap och
övningar.

[21.]

20:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 21 gjorda förslag och under hänvisning till vad utskottet uti punkt 49:o) av sitt utlåtande nr 5 A anført, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 230,000 kronor.

Ändring av
vissa kust-
fästningarna
tillhörande
kanoner till
luftkanoner.

[22.]

21:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 22 gjorda förslag och under hänvisning till vad utskottet uti punkt 55:o) av sitt utlåtande nr 5 A anført, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *ändring av vissa kustfästningarna tillhörande kanoner till luftkanoner* å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Provisoriska
anordningar
för spärr-
och strand-
bestyckning
i Vaxholms
fästning.

[23.]

22:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 23 gjorda förslag och under hänvisning till vad utskottet uti punkt 56:o) av sitt utlåtande nr 5 A, anført, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *provisoriska anordningar för spärr- och strandbestyckning i Vaxholms fästning* å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 47,975 kronor.

Ändring av
viss min-
materiel
vid kustfäst-
ningarha.

[24.]

23:o) Under punkt 24 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för ändring av viss minmateriel vid kustfästningarna å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Departementschefens yttrande rörande denna punkt återfinnes å sid. 38 och 39 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Ifrågavarande åtgärder hava befunnits vara ägnade att öka kustfästningarnas försvarsberedskap och ansetts snarast möjligt böra komma till utförande.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, har ansett sig böra tillstyrka förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för *ändring av viss minmateriel vid kustfästningarna* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Flottan och kustartilleriet.

24:o) Under punkt 25 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av uppkommande merkostnader för vissa byggnadsföretag vid marinen på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 39—43 av statsrådsprotokollet.

Merkostnader
för vissa
byggnads-
företag vid
marinen.

[25.]

De merkostnader, som uppstått å vissa byggnadsföretag vid marinen, framgå närmare av omstående tablå.

Utskottets
yttrande.

Sammanlagt uppgå merkostnaderna (1—8 å tablån) till 879,700 kronor.

Av Kungl. Maj:t har dessutom ifrågasatts anordnande av minförråd i Göteborg å bättre skyddad plats, vilket skulle medföra en kostnad av 266,250 kronor.

Vidare har ett av 1917 års riksdag till uppförande av en mässbyggnad för underofficerare och manskap vid Oscar-Fredriksborg beviljat anslag å 110,000 kronor befunnits otillräckligt, men saknas i detta fall utredning om storleken av de ökade kostnaderna.

Med hänsyn till de för närvarande rådande höga byggnadspris har igångsättandet eller färdigställandet av de utav nu omförmälda byggnadsarbeten, vilka icke äro av brådskande natur, ansetts böra tillsvidare uppskjutas. För att emellertid medel må stå till förfogande för utförande av sådana byggnadsarbeten, som vid företagen prövning finnas vara av natur att icke kunna utan avsevärda olägenheter uppskjutas, bör, enligt förevarande förslag och i överensstämmelse med vad för arméns vidkommande i motsvarande hänseende beslutats, visst belopp, förslagsvis 500,000 kronor, för ändamålet ställas till Kungl. Maj:ts förfogande. Detta belopp skulle finnas tillgängligt redan under år 1918 och följaktligen anvisas å tilläggsstat för samma år.

Beträffande förplågnadsanstalten i Vaxholms fästning har utskottet inhämtat, att, ehuru medel till densammans uppförande beviljades redan vid 1915 års riksdag, byggnadsarbetena å anstalten ännu i mars månad

Tablå
rörande merkostnader m. m. för vissa byggnadsföretag vid marinen.

	Anslaget beviljat av riksdagen år	Anslaget avsett för	Beviljat anslagsbelopp	Mer-kostnader m. m.	Merkostnaden i procent av anslagsbeloppet omkring	Anmärkingar.
1	1917	Uppförande av en torpedförrådsbyggnad vid flottans station i Stockholm.....	81,900	27,000	30	1
2	1916	Anordnande av en örlogsdepå vid Göteborg och av minberedskap vid nämnda örlogsdepå	{ 360,000 352,700 }	223,700	30	2
3	1916	Uppförande av ett ammunitionsförrådshus å Nya Varvet vid Göteborg	75,000	25,000	30	3
4	1917	Förlängning av arbetsskjulet nr 1 samt tillbyggnad av kopparslagarverkstaden för ingenjördepartementet vid flottans varv i Karlskrona.....	53,200	23,900	45	4
5	1917	Anordnande av en central beklädnadsverkstad för marinen m. m.	542,000	200,000	35	5
6	1916	Utförande av tillbyggnader till vissa verkstäder vid flottans varv i Stockholm m. m.	85,900	20,000	25	6
7	{1916} {1917}	Anordnande av ett förvaringsskjul för flygbåtar m. m. vid nämnda varv	{ 120,100 20,000 }	14,100	10	7
8	{1915} {1916}	Uppförande av en förplägnadsanstalt i Vaxholms fästning...	{ 333,514 125,156 }	346,000	75	8
9	1916	Anordnande av minförråd vid örlogsdepån i Göteborg	7,000	266,250	—	9
10	1917	Uppförande av mässbyggnad för underofficerare och manskap vid Oscar-Fredriksborg m. m.	110,000	Merkostnaden icke av Kungl. Maj:t angiven.	—	10

{ Det beviljade anslaget avsett för ytterligare ett förrådshus, som redan fullbordats.
¹⁾ Det såsom merkostnad m. m. upptagna beloppet avser förflyttning m. m. av nämnda förråd.
²⁾ Merkostnaden för det ursprungligen till ett minförrådshus beräknade beloppet, 1,750 kronor, ingår under 2 här-
 ovan.

innevarande år icke påbörjats. Detta har utskottet funnit anmärkningsvärt.

I övrigt har utskottet icke ansett Kungl. Maj:ts förevarande förslag giva anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för bestridande av uppkommande *merkostnader för vissa byggnadsföretag vid marinen* på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

25:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 26 gjorda förslag och under hänvisning till vad utskottet uti punkt 61:o) av sitt utlåtande nr 5 A anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *anskaffning av viss artilleriemateriel för flottan och kustartilleriet* å tilläggsstat för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 23,500 kronor.

Anskaffning av viss artilleriemateriel för flottan och kustartilleriet.

[26.]

Kostnader för tryggande av rikets neutralitet.

26:o) Under punkt 27 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av kostnader för tryggande av rikets neutralitet under år 1918 å tilläggsstat för samma år bevilja ett förslagsanslag, högst, 14,350,000 kronor, därav ett belopp av 2,000,000 kronor är avsett att avsättas för att användas, på sätt framdeles må av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämmas.

Kostnader för tryggande av rikets neutralitet.

[27.]

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 44—48 av statsrådsprotokollet.

För bestridande av neutralitetskostnader efter 1916 års utgång beviljade 1917 års riksdag å 1918 års riksstat under femte huvudtiteln tillhoppa 14,500,000 kronor, därav 11,600,000 kronor till egentliga neutralitetskostnader, 900,000 kronor till förstärkning av visst förråd och 2,000,000 kronor till täckande av sådana materielanskaffningar, för vilka medel under förskottstitel redan blivit av Kungl. Maj:t anvisade. I samband därmed framhöll riksdagen angelägenheten därav, att det noga tillsåges, att de kostnader och personliga bördor, som landets neutralitetsvakt måste kräva, begränsades till det oundgängligen nödvändiga; och uttalade riksdagen sin förväntan, att neutralitetsvakten icke gäves större

Utskottets yttrande.

omfattning, än som för det dåvarande vore fallet, därest icke på grund av särskilda omständigheter sådant skulle krävas för rikets säkerhet.

Vid beviljandet av nyssnämnda anslag uttalade riksdagen vidare, att med de beräkningar, som av Kungl. Maj:t verkställts rörande de egentliga neutralitetskostnaderna för år 1917, medlen torde enligt riksdagens mening räcka även någon tid in på år 1918, för den händelse världskriget ännu vid denna tidpunkt skulle göra särskild neutralitetsvakt nödvändig. Denna riksdagens tanke synes emellertid, vad marinen angår, icke hava blivit förverkligad. Under de sista månaderna av år 1917 verkställda inskränkningar av neutralitetsvakten hava befunnits icke kunna i erforderlig grad motväga de alltjämt stegrade kostnaderna, särskilt beträffande kol. Något överskott å det för tiden efter 1916 års utgång anvisade anslaget kan sålunda icke beräknas hava uppkommit vid 1917 års slut. I stället lär kunna befaras, att någon mindre brist i anslaget under år 1917 uppstått.

Under erinran om de minskningar i fråga om neutralitetsvakten, som under senare delen av år 1917 vidtagits, har departementschefen rörande den avsedda användningen av nu äskade medel anfört:

»Såväl med hänsyn till nödvändigheten att i största möjliga mån begränsa och lindra de personliga uppoffringar, som neutralitetsvakten förorsakar dem, vilka inkallas att tjänstgöra vid denna vakt, som ock ur kostnadssynpunkt samt i anledning av förefintligt behov att strängt hushålla med vissa betydelsefulla förbrukningsartiklar har det för mig framstått såsom en synnerligen viktig uppgift att tillse, att neutralitetsvakten icke utsträcket utöver vad som måste anses vara av förhållandena oavvisligen påkallat. Jag kommer följaktligen även för framtiden att hava min uppmärksamhet oavlåtligen riktad på möjligheten att åstadkomma ytterligare begränsningar i de dispositioner, som för tryggnad av neutraliteten inom marinen vidtagits.»

Av det nu begärda anslaget skulle, enligt Kungl. Maj:ts förslag, ett belopp av 2,000,000 kronor avsättas för att framdeles komma till användning. För detta belopp skulle anskaffas ny fartygsmateriel i stället för sådan, nu befintlig, som genom ökad användning under neutralitetsvakten undergått förslitning utöver vad som kan anses normalt. Först sedan erforderliga rön från världskriget inhämtats och den allmänna militärpolitiska situationen stadgat sig, skulle emellertid beloppet disponeras.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingar och finner vad departementschefen i ärendet anfört stå i överensstämmelse med de synpunkter, utskottet tidigare framhållit, har icke

funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts under denna punkt gjorda förslag. Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) för bestridande av *kostnader för tryggande av rikets neutralitet* under år 1918 å tilläggsstat för samma år bevilja ett förslagsanslag, högst, 14,350,000 kronor,

b) besluta att av detta anslag ett belopp av 2,000,000 kronor skall avsättas för att användas, på sätt framdeles må av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämmas.

Diverse.

27:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 28 gjorda förslag och under hänvisning till vad utskottet uti punkt 72:o) av sitt utlåtande nr 5 A anfört, får utskottet hemställa,

Förstärkning
av anslaget
till extra
utgifter.

[28.]

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie anslaget till extra utgifter* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 30,000 kronor.

28:o) Under punkt 29 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av hyresutgifter till marinens varvsarbetare å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 1,200 kronor.

Bestridande av
hyresutgifter
till marinens
varvsarbetare.

[29.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

29:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 30 gjorda förslag och under hänvisning till vad utskottet uti punkt 74:o) av sitt utlåtande nr 5 A anfört, får utskottet hemställa,

Kostnader
för kommit-
téer och ut-
redningar
genom sak-
kunniga.

[30.]

att riksdagen må för bestridande av *kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 65,000 kronor.

Tillfälliglöne-
förbättring
för viss
personal vid
marinen.

[31.]

30:o) Under punkt 31 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till tillfällig löneförbättring för viss personal vid marinen, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, för berörda ändamål å tilläggsstat för år 1918 under femte huvudtiteln beräkna ett förslagsanslag av 1,650,000 kronor.

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

Extrabiträden
å flottans
stationer och
inom kustfäst-
ningarna.

[32.]

31:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 32 gjorda förslag och under hänvisning till vad utskottet uti punkt 76:o) av sitt utlåtande nr 5 A anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till bestridande av kostnader för anställande av *extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna* på tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 63,900 kronor.

Täckande av
vissa förskott.

[33.]

32:o) Under punkt 33 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till täckande av vissa förskott under femte huvudtiteln, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, för berörda ändamål å tilläggsstat för år 1918 beräkna ett förslagsanslag av 1,300,095 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en till riksdagen avlåten, den 8 mars 1918 dagtecknad proposition (nr 156), under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för täckande av förskjutna kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 191,435 kronor; samt att för täckande av vissa andra, för olika ändamål förskjutna kostnader å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 1,125,000 kronor.

Beträffande utredningen rörande denna punkt får utskottet hänvisa till nyssnämnda statsrådsprotokoll.

Utskottets
yttrande.

Såsom av Kungl. Maj:ts ovannämnda anslagsäskande framgår kunna ifrågavarande förskott hänföras till två särskilda huvudgrupper, nämligen dels förskott för kommittéer och utredningar genom sakkunniga och dels förskott för andra ändamål.

Under den första gruppen, förskott för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, hava till ersättande anmälts förskott å tillhoppa 191,434: 21 kronor eller avrundat uppåt 191,435 kronor.

De övriga förskott, som äro avsedda att täckas med nu äskade medel, innefattas uti nedanstående uppställning:

A. Förstärkning av arbetskrafterna inom marinförvaltningen och vid marinintendenturkåren.

Förstärkning av arbetskrafterna inom marinförvaltningen	kronor	43,500: —
Förstärkning av arbetskrafterna vid marinintendenturkåren	»	128,145: 70

B. Särskilda ersättningar till personal, tillhörande marinen.

Gottgörelse till marinattachéerna C. F. Tamm och G. D. W:son Lilliehöök för förlängd tjänstgöring under år 1915	»	4,500: —
Ersättning till kommandörkaptenen K. Wester m. fl. för omarbetning av skjutinstruktion för flottan, artilleri	»	800: —
Ersättning till kommandörkaptenen O. E. Lybeck för utarbetande av lärobok i sjökrigshistoria	»	4,800: —
Ersättning till torpedingenjören E. F. Elmquist för en uppfinning	»	7,000: —
Ersättning till kaptenen vid kustartilleriet N. G. E. Åkerlund för en uppfinning	»	5,000: —
Lega till sjömanskårens manskap för förlängd tjänstetid	»	24,000: —
Avlöning under viss ledighet för daglönarna vid flottan m. fl.	»	13,000: —

C. Nybyggnad och underhåll.

Lyftkran för Karlskrona varvs skjutbana	»	9,000: —
Utvidgning av torpedverkstaden vid flottans varv i Karlskrona	»	44,925: —
Vattenbåt vid flottans varv i Stockholm	»	16,000: —
Arbetsmaskiner för minverkstaden vid flottans varv i Stockholm	»	61,000: —

Bogserbåt för flottans varv i Stockholm	kronor	5,000: —
Pråmar för flottans varv i Stockholm	»	5,500: —
Anordningar för möjliggörande av Skeppsholmens avstängning	»	4,700: —
Kontrollur vid flottans varv	»	68,700: —
Reservdelar m. m. till marinens flygmateriel	»	15,300: —
Bärgarlön för bärgning av jagaren Hugin m. m.	»	203,456: 77
Bärgning och reparation av minkabelbåten G. Å. nr 2	»	28,000: —
Ritning till viss typ för undervattensbåt	»	11,000: —
Förslag till ny kryssartyp för flottan	»	10,000: —
Motorspruta för Kungsholmsfort	»	9,700: —
Elektriska installationer inom Vaxholms fästning	»	17,000: —
Elektrisk belysning i befästningar och kasernetablis- sement m. m. å Oscarsvärn	»	4,200: —
Möbler för navigationsskolan i Göteborg	»	10,000: —

D. Diverse förskottsvis bestridda utgifter.

Tillfälligt tillägg till de understödsbelopp, som utgå jämligt förordningen den 1 juni 1912 om familjeunderstöd	»	6,000: —
Markförvärv i Stockholms skärgård för övnings- ändamål	»	39,667: 60
Ersättning till Stockholms ångslupsaktiebolag för uppehållande av trafiken Skeppsholmen— Skeppsbron	»	55,567: 74
Förhyrande av kolupplagsplatser för flottan	»	102,423: 40
Uppställning av två kanoner å kanonbåten Rota	»	1,985: 92
Försök med undervattenssignalering	»	10,000: —
Försök med trådlös telefoni	»	15,000: —
Reservofficerares tjänstgöring vid kustartilleriet	»	22,582: 89
Extra läkares tjänstgöring vid kustartilleriet	»	600: —
Förhyrande av maskinister för kustartilleriet	»	34,683: —
Förhyrande av lokaler för proviantförrådet i Vax- holms fästning	»	5,000: —
Försök med ny uniform för kustartilleriets stam- manskap och värnpliktiga	»	28,000: —
Tryckning av läroböcker m. m.	»	42,773: —
Ökade kostnader för navigationsskolorna i riket	»	5,500: —

Summa kronor 1,124,011: 02

För ersättande av nu under A—D uppräknade förskott skulle alltså erfordras ett belopp av 1,124,011 kronor 2 öre. Då emellertid vissa av dessa förskott icke ännu äro till siffran slutligen bestända, har det för deras täckande erforderliga anslaget ansetts böra erhålla förslagsanslags natur och upptagas med i runt tal 1,125,000 kronor.

Utskottet, som funnit Kungl. Maj:ts förevarande förslag stå i överensstämmelse med de grundsatser i fråga om förskottsväsendets avveckling, till vilka riksdagen tidigare anslutit sig, har ansett sig böra biträda nämnda förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) för täckande av *förskjutna kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst, 191,435 kronor; samt

b) för täckande av *vissa andra, för olika ändamål förskjutna kostnader* å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 1,125,000 kronor.

MARINEN OCH HANDELN.

33:o) Under punkt 34 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till löneförbättring för år 1918 åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, för berörda ändamål å tilläggsstat för år 1918 under femte huvudtiteln beräkna ett förslagsanslag, högst, 9,000 kronor.

Löneförbättring åt vissa vaktmästare m. fl.

[34.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

34:o) Under punkt 35 har Kungl. Maj:t slutligen föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, för berörda ändamål å tilläggsstat för år 1918 under femte huvudtiteln beräkna ett förslagsanslag av 6,000,000 kronor.

Krigstidstillägg och krigstidshjälp.

[35.]

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 18 januari 1918 till riksdagen avlåten proposition i ämnet (nr 10) föreslagit riksdagen att för ändamålet under nu ifrågavarande huvudtitel å berörda tilläggsstat uppföra ett förslagsanslag å 6,000,000 kronor. Då denna proposition överlämnats till särskilt utskott, vilket även avgivit yttrande över nu förevarande framställning, erfordras icke något statsutskottets yttrande över Kungl. Maj:ts förstberörda framställning; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 12 april 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, A. C. Lindblad, J. L. Widell, A. Pers, greve N. F. Posse och J. Pålsson* samt
från andra kammaren: herrar *H. Andersson i Skivarp, J. Olofsson i Digernäs, N. A. Nilsson i Kabbarp, C. Persson i Stallerhult, J. Jönsson i Revinge, O. H:son Waldén, G. Odqvist, S. Bengtsson i Norup, J. A. Ingvarson, C. R. Jansson i Falun, K. A. Tengdahl, och P. A. Hansson i Stockholm.*

Reservation:

vid *punkt 24* (angående merkostnader för vissa byggnadsföretag vid marinen) av herrar *O. H:son Waldén, J. A. Ingvarson, C. R. Jansson* i Falun och *P. A. Hansson* i Stockholm, vilka ansett, att med uppförande av ny förplägnadsanstalt i Vaxholm tills vidare bör anstå, och att av denna anledning den av Kungl. Maj:t begärda summan, 500,000 kronor till merkostnader för vissa byggnadsföretag vid marinen måtte nedsättas med 346,000 kronor till 154,000 kronor.

Tabell över anslagen under tilläggsstatens till riksstaten för år 1918 femte huvudtitel.

Sjöförsvarsdepartementet.

Marinen.	Extra anslag	Extra anslag
Flottan.	Kronor	Kronor
<i>Avlöning, ersättningar m. m.</i>		
Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>	500	
<i>Intendenturen.</i>		
Förstärkning av reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna, <i>förslagsanslag</i> , högst	1) 381,500	
<i>Nybyggnad och underhåll.</i>		
Omformare för kraftcentralen vid flottans varv i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>	48,500	
Anordnande av elektrisk ytterbelysning vid flottans varv i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>	102,600	
Utvidgning av artilleriverkstaden vid flottans varv i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>	40,000	
Anläggning å flottans varv i Karlskrona av en laddningsstation för undervattensbåtars ackumulatorbatterier, <i>reservationsanslag</i>	12,000	
Kolpråm för flottans varv i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>	30,000	
Nytt kanonskjul för artilleridepartementet vid flottans varv i Stockholm m. m., <i>reservationsanslag</i>	41,000	
Arbetarkök vid flottans varv i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	51,500	
Transportmedel för flottans varv i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	34,500	
Orlogsdepå vid Göteborg, <i>reservationsanslag</i>	60,000	
	420,100	
<i>Övningar.</i>		
Särskild ersättning till vissa flottan tilldelade värnpliktiga under mobiliserings-tjänstgöring, <i>förslagsanslag</i>	2) 150,000	
<i>Artilleribehov.</i>		
Förbättring av projektiltutredningen för pansarkryssaren Fylgia, <i>reservationsanslag</i>	100,000	
<i>Minväsendet.</i>		
Minmateriel, <i>reservationsanslag</i>	350,000	
Kontraminmateriel, <i>reservationsanslag</i>	152,000	
Förrådsskjul för minmateriel m. m. vid flottans station i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	30,000	
	532,000	1,584,100
Kustartilleriet.		
<i>Intendenturen.</i>		
Förstärkning av reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap, <i>förslagsanslag</i> , högst	56,130	

1) Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

2) Beloppet beviljat av riksdagen.

	Extra anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor
<i>Nybyggnad och underhåll.</i>		
Förstärkning av reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel, <i>förslagsanslag</i> , högst	303,000	
Revidering och utvidgning av positionskartan över Vaxholms fästning, <i>reservationsanslag</i>	60,000	
Ångpannecentral m. fl. arbeten å Kungsholmsfort, <i>reservationsanslag</i> ...	12,000	
	375,000	
<i>Övningar.</i>		
Förstärkning av reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst	230,000	
<i>Artilleribehov.</i>		
Ändring av vissa kustfästningarna tillhörande kanoner till luftkanoner, <i>reservationsanslag</i>	60,000	
Provisoriska anordningar för spärr- och strandbestyckning i Vaxholms fästning, <i>reservationsanslag</i>	47,975	
	107,975	
<i>Minväsendet.</i>		
Ändring av viss minmateriel vid kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>	30,000	799,105
Flottan och kustartilleriet.		
Merkostnader för vissa byggnadsföretag vid marinen, <i>förslagsanslag</i>	500,000	
Viss artillerimateriel för flottan och kustartilleriet, <i>reservationsanslag</i>	23,500	523,500
Kostnader för tryggnad av rikets neutralitet.		
Kostnader för tryggnad av rikets neutralitet under år 1918, <i>förslagsanslag</i> , högst		14,350,000
Diverse.		
Förstärkning av anslaget till extra utgifter, <i>förslagsanslag</i> , högst	30,000	
Hyresbidrag till marinens varvsarbetare, <i>förslagsanslag</i> , högst	¹⁾ 1,200	
Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>	65,000	
Tillfällig löneförbättring för viss personal vid marinen, <i>förslagsanslag</i>	¹⁾ 1,650,000	
Extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna, <i>förslagsanslag</i>	63,900	
Täckande av förskjutna kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i> , högst	191,435	
Täckande av vissa andra, för olika ändamål förskjutna kostnader, <i>förslagsanslag</i>	1,125,000	3,126,535
Säger för marinen		20,383,240
Marinen och handeln.		
Löneförbättring för vissa vaktmästare m. fl., <i>förslagsanslag</i> , högst		¹⁾ 9,000
Krigstidstillägg och krigstidshjälp, <i>förslagsanslag</i>		²⁾ 8,500,000
Säger för marinen och handeln		8,509,000
Summa		28,892,240

¹⁾ Av Kungl. Maj:ts förslaget belopp, varöfver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

²⁾ Beloppet beviljat av riksdagen.